

VPRO/Boy Edgar Prijs 2009

Juryrapport

De jury van de VPRO/Boy Edgar Prijs 2009 heeft het genoeg het oeuvre te bekronen van

Bassist, pianist, componist, bandleider, producent, docent Ernst Glerum

Bassist Ernst Glerum heeft een bijzonder stabiele loopbaan in de Nederlandse jazz met een indrukwekkende staat van dienst. Vanaf eind jaren zeventig was hij in een dragende rol betrokken bij vele belangrijke ontwikkelingen in de Nederlandse jazz. Zijn bijdrage is niet weg te denken uit een aantal topensembles en –groepen die een markant spoor getrokken hebben, waaronder het ICP, Available Jelly, Guus Janssen Trio, J.C. Tans Orchestra, Amsterdam String Trio, Sean Bergins Mob, Gravitones, Paul Termos, Ex-Orchestra, Curtis Clark, Leo Cuypers, Tristan Honsinger, Eric Boeren en Guus Janssens Hollywood OK. Dit is indrukwekkend gedocumenteerd op meer dan zestig albums.

Hij werd gevormd door zijn samenspel met drummers, waaronder Han Bennink, Martin van Duynhoven, Owen Hart jr., Wim Janssen, Louis Moholo, Joost Patocka, Michael Vatcher en Kenny Wollesen. Het koppel Bennink/Glerum is uitgegroeid tot het meest robuuste ritmetandem van de Nederlandse jazz van internationale faam. Kenmerkend voor Glerum is zijn nieuwsgierigheid naar nieuwe spelers en ontwikkelingen en zijn bereidheid zich erin te verdiepen en impulsen te geven. Een reeks recente albums vormt de kleurrijke illustratie van zijn samenwerking met jongere generaties van musici zoals Michiel Borstlap, Benjamin Herman, Michiel Scheen, Robert Rook, Boi Akih, Tineke Postma en de Turntablists van Truly Pheasant. Hij is daarmee een verbindende figuur bij uitstek in de Nederlandse jazz.

Ernst Glerum is een onbetwiste meester op zijn instrument met een alom geroemde toon en hij vertegenwoordigt op een bijzondere wijze alle deugden van een improviserende jazzmuzikant. Daarmee weet hij als geen ander het spel van ensembles in productieve balans te houden. Hij heeft de kwaliteit om een band beter te laten klinken. Hij doet dat opvallend onopvallend maar steeds merkbaar effectief. Het is een capaciteit die hij in zijn samenwerking met zeer uitgesproken en krachtige musici - zoals Han Bennink, Louis Moholo en John Tchicai - heeft ontwikkeld en steeds weer vindingrijk weet uit te dragen. Tot het bovengenoemde rijtje horen ook vermaarde musici als Uri Caine, Teddy Edwards, Lee Konitz, Steve Lacy. Zijn originaliteit en kracht moge blijken uit het feit dat hij nooit met andere bassisten vergeleken wordt. Opvallend is dat telkens weer - juist in internationale reviews - zijn bijzondere rol in het ensemble aandacht krijgt en zijn effectieve bijdrage tot de muziek benadrukt wordt. Het is onmogelijk hem over het hoofd te zien, niet bij de impact van zijn spel stil te staan.

Door wat hij speelt, en de manier waarop, blijft Ernst Glerum met zijn instrument steeds in het centrum van het spel. Dat maakt dat zijn toon niet alleen schoonheid heeft, maar dat deze schoonheid zich in elke toon kan onvouwen en ook in een luide en welig tierende omgeving doorgaans waarneembaar blijft, de muziek flink body geeft.

Ernst Glerum verenigt daarbij het beste van twee werelden met elkaar: het klankideaal uit de (klassieke/eigentijdse) gecomponeerde muziek en de vrij geïmproviseerde muziek. Zijn alom geroemde strijkwerk op de bas getuigt daar duidelijk van. Het vond zijn neerslag in het Amsterdam String Trio, een van de eerste strijktrio's in de geïmproviseerde muziek, dat hij met cellist Ernst Reijseger en altviolist Maurice Horsthuis in de jaren tachtig startte. Hij staat daarmee als bassist op eenzame hoogte in de Nederlandse jazz en hoort in de categorie van Renaud Garcia-Fons, Edgar Meyer e.a.. Om in een onstuimige creatieve omgeving zo ver te komen, is, naast oog voor detail en inventiviteit, een grote mate aan zelfvertrouwen, relativerings- en volhardingsvermogen nodig. Een creatieve scene heeft behoefte aan deze capaciteiten en Ernst Glerum belichaamt deze kant op een voorbeeldige manier. Met verborgen passie gaat hij voor de dieptewerking en voor de muziek.

Ernst Glerum neemt geen genoegen met de traditionele dienende rol van de bas. Zowel in de kleine als de grote bezettingen waarin hij speelt, heeft hij met muzikale partners te maken die van hem als bassist meer vragen dan de muziek te verankeren. Hij kan de muziek met zijn spel ook heel goed laten kantelen of schuiven. Hij speelt gedistingeerd én kan tegelijk subversief zijn.

Ernst Glerums uitbundige kant komt het duidelijkst tot uitdrukking in zijn eigen Omnibus-groepen en composities. Omnibus-muziek is opmerkelijk toegankelijke muziek: straight ahead jazz maar raak, robuust en elegant, geslepen en teruggebracht tot de essentie, mooi helder swingend. Het plezier in de kracht en beweging van de pure, essentiële vorm straalt er van af, geeft groot luistergenot en een opgewekt humeur. Nóg duidelijker is dit in Glerums compositie *Opera* voor de Fanfare van de eerste Liefdesnacht, een Nederlandse variant op de Italiaanse banda.

Met Omnibus treedt Glerum niet alleen als leider op maar manifesteert hij zich ook als pianist en muzikant die bovendien zijn eigen Favorite-label runt. Op compositorisch gebied levert hij stevast substantiële bijdragen voor groepen waarin hij speelt, voor gerenommeerde ensembles, voor films en televisie. Naast al deze activiteiten is Glerum tenslotte één van de drie basdocenten op het conservatorium van Amsterdam.

Ernst Glerum heeft over de laatste drie decennia als verbindend figuur een exemplarische rol in de Nederlandse jazz vervuld. Die strekt tot voorbeeld en kan als inspiratie dienen voor verdere kruisbestuiving en wederzijdse voeding, en zo helpen bij het ontginnen van nieuw muzikaal terrein.

namens de jury van de VPRO/Boy Edgar Prijs 2009

Ron van Ewijk, voorzitter

Henning Bolte, secretaris

De jury van de VPRO/Boy Edgar Prijs 2009 bestond uit: (Henning Bolte, recensent Jazz, Jazzthetik, Heaven, Fluit en programmamaker Concertzender) Maartje den Breejen (recensent Het Parool), Ron van Ewijk (Jazzpodium Artishock, Soest), Sem van Gelder (Swingmaster Records, Groningen), Bartho van Straaten (programmeur Paradox, Tilburg)